

Ministrstvo za kulturo
Maistrova ulica 10
1000 Ljubljana

Zadeva: Dopolnilo sindikata ZASUK k NPK - akcijski načrt 2024 - 2031: ukrep 4

Spoštovani,

v sindikatu ZASUK smo podrobno preučili Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2024 - 2031 in Akcijski načrt 2024 - 2031. Številne ukrepe pozdravljamo in upamo, da bodo čim prej zaživel v praksi, še posebej ukrep 1 (sprejetje kolektivne pogodbe za samozaposlene v kulturi), ukrep 2 (zagotavljanje delavskih pravic in spodbujanje kariernega razvoja samozaposlenih v kulturi), ukrep 9 (izboljševanje delovnih pogojev z uveljavitvijo razstavnine kot obveznega elementa javnega sofinanciranja ministrstva) in ukrep 14 (sistemska podpora delavcem ob koncu umetniške kariere). **Obenem bi želeli, da Ministrstvo za kulturo bolj ambiciozno in bolj podrobno opredeli ukrep 4, ki se nanaša na krepitev prostorskih kapacitet za nevladni sektor ter ostale kulturne dejavnosti ter temu primerno nameni več resursov.**

V Sloveniji se delavci v kulturno-ustvarjalnem sektorju soočajo z največjo krizo produkcijskih prostorov v zgodovini samostojne države. Vsi samostojni delavci (ne le samozaposleni v kulturi!) in nevladne organizacije v našem sektorju so v zadnjih petih letih samo v Ljubljani izgubile celotna območja umetniško-ustvarjalne produkcije, novi prostori pa so delavcem, ki jih po naših podatkih vsaj polovica živi na robu revščine, povsod v Sloveniji zaradi vrtoglavih najemnin, nepremičninskih špekulacij in nezadostno obdavčenih investicij, povsem nedosegljiva za tržni najem. Prekarna so delovna, bivanjska in produkcijska razmerja naših delavcev. V sindikatu poleg izkoriščanja, podplačevanja in celo samo dela za reference v sektorju, prostorsko stisko prepoznavamo kot drugi največji problem delavcev. Prav zato je reševanje prostorskih stisk ena izmed ključnih programskih točk delovanja ZASUKa v 2024. Obenem ocenjujemo, da ravno zato, ker je velik del umetniško-ustvarjalne produkcije neodvisen in ta ne more nastajati brez prostorov, bi moralo biti reševanje prostorske problematike na ravni ministrstva prepoznano kot izredno kritično, temu pa je treba namenjati več pozornosti.

Naše pripombe k Ukrepu 4 so sledeče:

- Prostori na Metelkovi 6 in Slomškovi 18 v Ljubljani so za NVO in samostojne delavce izjemnega pomena, vendar pa obenem ne gre za reševanje novo nastalih prostorskih stisk, ampak se zgolj nadaljnje zagotavlja prostore starejši generaciji NVO in delavcev, ki so v devetdesetih in v začetku 2000 imeli možnost in priložnost, da so jih lahko začeli uporabljati. **Nezadostno in zaskrbljujoče je, da ukrep predvideva zgolj vzdrževanje dveh že zasedenih lokacij (in še te v Ljubljani), namesto, da bi bil predvideno odprtje novih lokacij.**
- Ukrep je preveč širok v opredelitvi, da bo "ministrstvo spodbujalo uporabo druge javne kulturne infrastrukture (denimo tiste, ki je v lasti občin)". **V ukrepu bi bilo potrebo specifično določiti z uvedbo katerih mehanizmov bo javna infrastruktura, dejansko in ne le na papirju, dostopna neodvisnim uporabnikom ter kakšne so ocene razpoložljive prostorske kapacitete občin in države za souporabo z NVO in samostojne delavce ob implementaciji teh ukrepov.**
- V času pospešene gentrifikacije je načrt za pripravo smernic za vsebinsko revitalizacijo praznih in prostih prostorov za izvajanje kulturnih dejavnosti neprepričljiv, saj je v zadnjih petih letih ključni problem Slovenije, da je pretirano revitalizirana in da je seznam zapuščenih prostorov, še posebej v urbanih središčih, kjer se kulturna produkcija zgoščuje, vse krajši. **Smiselno bi bilo narediti načrt za izgradnjo novih centrov za kulturno-ustvarjalno produkcijo neodvisnih delavcev, saj jih kronično primanjkuje.**

Predvidena sredstva v obdobju 2024 - 2031 na ukrepu 4 dodatno dokazujejo, da reševanje katastrofalnih prostorskih stisk delavcev ni in v naslednjih sedmih letih ne bo prioriteta Ministrstva za kulturo, kar je glede na obstoječe zelo realne in široko prisotne prostorske stiske izredno zaskrbljujoče. **Sindikata ZASUK poziva, da Ministrstvo za kulturo predvidi konkretne akcije in mehanizme, ki bodo že srednjeročno začele reševati novo nastale prostorske stiske in temu primerno nameni znatno obsežnejša sredstva.**

S spoštovanjem,

Miha Blažič,
splošni koordinator ZASUK